

Museovirasto, Muinaisjännösten hoito, hoidon ja käytön tarkastus

Päivämäärä: 9.1.2012

Laatija: Päivi Maaranen

Kopio: -

Asia: Maastokäynti / Helsinki pronssikautiset röykkiöt: **Humallahti** (mj.rek.nro. 91010019), **Tukholmankadun ja Paciuksenkadun kulma** (mj.rek.nro. 91010018), **Ruutikellari** (mj.rek.nro. 91010017), **Lehtisaari** (mj.rek.nro. 91010016), **Kulosaaren puistotie** (mj.rek.nro. 91010020), **Hitsaajankadun ja Itäväylän väli** (mj.rek.nro. 91010021), **Herttoniemen satama** (mj.rek.nro. 91010022)

1. Päivi Maaranen Museovirastosta arkeologian osaston muinaisjännösten hoitoyksiköstä teki maastokäynnin 26.4.2007 Helsingin pronssikautisille röykkiöille Helsingin kaupunginmuseon Markku Heikkisen sekä Helsingin kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osaston edustaja Päivi Apajalahden kanssa. Tavoitteena oli tarkistaa kohteiden kunto ja hoitotilanne.

Maastokäynnillä käytiin katsomassa useita pronssikautisia tai sellaisiksi arvioituja kohteita. Helsingin kaupunki on hoitanut osaa niistä jo useita vuosia osana normaalia viheralueiden ja puistojen hoitoa. Hoitoon ei ole Museoviraston edellyttämää nykymuotoista lupaa mutta on mahdollista, että kohteiden hoitoon on aikanaan saatu museoviraston tai sitä edeltävän muinaistieteellisen toimikunnan lupa. Osaa kohteista ei ole hoidettu eikä niitä ole tarkoitus hoitaa edelleenkaan. Helsingin kaupungilla oli myös toive saada käyttöönsä pronssikautisten röykkiöiden hoito-ohje.

Käydyt kohteet raportoidaan seuraavassa erillisten päänumeroiden alla:

2. Helsinki **Herttoniemen satama** (mj.rek.nro. 91010022) osalta tiedot on raportoitu 10.12.2007 hoitoraportin muodossa Museoviraston muinaisjännösten hoitorekisteriin. Raportointi käsitti myös kunnostus- ja hoitosuunnitelma kohteelle. Kohde on nimellä Herttoniemi Sorsapuisto (hoitorek. nro. 999000066) muinaisjännösten hoitorekisterissä. Nimen eroavaisuuden syy ei ole tiedossa mutta aikanaan ilmeisesti Kaisa Lehtonen kohdetta hoitorekisteriin viedessään on käyttänyt sijaintipuiston nimeä muinaisjännökselle. Sijaintikoordinaatit: 6673917 / 390918.
3. Helsinki **Humallahti** (mj.rek.nro. 91010019) sijaitsee Meilahden sairaalan lounaispuolella Humallahden itäpuolisella korkealla kalliolla. Se on tehty kivistä kalliopohjalle. Kohde on tutkittu kaivauksin vuonna 1886 ja entistetty sen jälkeen. Kohteen ympärillä on kivipylväät, joihin kiinnittyvät rautaketjut. Kohdetta hoidetaan osana viheralueen hoitoa siivoamalla ja poistamalla vesakko. Aika-ajoin pylväitä kaadetaan. Pylväät nostaa ylös Helsingin kaupunki. Sijaintikoordinaatit: 6674090 / 383788.
4. Helsinki **Tukholmankadun ja Paciuksenkadun kulma** (mj.rek.nro. 91010018) sijaitsee avokallion päällä kerrostalon takapihalla. Se on tehty kivistä kalliopohjalle. Kohteessa on tehty kaivaus vuonna 1935, minkä jälkeen röykkiö on entistetty. Kohteen ympärillä on kivipylväät, joihin kiinnittyvät rautaketjut. Kohdetta hoidetaan osana viheralueen hoitoa siivoamalla ja

poistamalla vesakko. Käyntihetkellä yksi pylväistä oli kaadettu. Pylvään nosto sovittiin Helsingin kaupungin kanssa. Sijaintikoordinaatit: 6674481 / 383565.

5. Helsinki **Ruutikellari** (mj.rek.nro. 91010017) sijaitsee korkealla kalliolla Meilahden urheilukentän lounaispuolella ja Seurasaarensalmen itäpuolella. Röykkiö on rakennettu kivistä kalliopohjalle. Röykkiö on pääosin tuhoutunut, mutta sen mahdollista pohjakiveystä on vielä havaittavissa kalliolla. Kalliolla on kiveystä kahdessa kohtaa (A ja B), eikä röykkiön varmaa sijaintia vaikuta olevan mahdollista enää paikantaa. Kohde on tutkittu kaivauksin vuonna 1950 ja entistetty sen jälkeen. Kohdetta ei hoideta eikä siihen ole tarvettakaan. Sijaintikoordinaatit: 6674204 / 383211.
6. Helsinki **Lehtisaari** (mj.rek.nro. 91010016). Kaksi selvästi hahmotettavaa pronssikautista röykkiötä, jotka rakennettu kivistä kalliopohjalle kerrostalojen väliin jäävälle viheralueelle. Kohteet on tutkittu vuonna 1949. Läntisin kohteista on isokokoinen ja se sijaitsee avokalliolla (A). Se on entistetty kaivausten jälkeen. Sen keskellä on kaiveltu kuopanne. Kohdetta on hoidettu kevyesti viheralueen hoidon ohessa. Hoidon yhteydessä on perusteltua poistaa nuoria lehtipuita ja vesakkoa röykkiöstä. Sijaintikoordinaatit 6673347 / 380752.

Toinen röykkiö sijaitsee kalliotasanteelle noin 250 m itäkaakkoon ensimmäisestä röykkiöstä (B). Se kivikehät on jätetty näkyviin ja muu kiveys on kohteen itäpuolella kasassa. Kohdetta on hoidettu kevyesti viheralueen hoidon ohessa ja kohde on hyvin maastossa havaittavissa. Kohteen hoitotapa on sopiva ja sitä voidaan jatkaa edelleen. Sijaintikoordinaatit 6676001/3381087.

Kohteessa on lisäksi epämääräinen kiveys, joka voi olla myös kolmas röykkiö tai sen jäännös. Kohdetta ei hoideta. Kiveyksen luonnetta on vaikea arvioida maastossa ilman tarkempia tutkimuksia. Sijaintikoordinaatit: 6675999 / 3381127.

7. Helsinki **Kulosaaren puistotie** (mj.rek.nro. 91010020). Matala, kivistä kalliopohjalle tehty röykkiö, jota ei ole tutkittu kaivauksin. Kohteen ympärillä on kivipylväät, joihin kiinnittyvät rautaketjut. Yhtä pylvästä oli sotkettu käyntihetkellä graffitein. Kohde ei ole hoidon piirissä. Kohteen hoitotarve on melko vähäinen, vuosittain vesakonpoisto ja maastonsiivous riittävät hoidoksi. Kohteen hoidosta ei sovittu maastokäynnillä erikseen. Sijaintikoordinaatit: 6674092 / 389337.
8. Helsinki **Hitsaajankadun ja Itäväylän väli** (mj.rek.nro. 91010021). Kohde on laaja ja matalahko, kivistä kalliopohjalle koostettu epämääräinen röykkiö. Se on tutkittu vuonna 1886 ja entistetty sen jälkeen. Kohteen ympärillä on kivipylväät, joihin kiinnittyvät rautaketjut. Kohde todettiin raivatuksi muutama vuosi sitten ja sovittiin, että vesakonpoistoa ja muuta raivausta on perusteltua jatkaa. Kohde on myös voimalinjan alla, minkä vuoksi kohdetta raivataan säännöllisesti. Sijaintikoordinaatit: 6674453 / 390470. Kohteen itäpuolella kalliorinteessä on vanha, pengerrytetty tie ja muita epämääräisempiä kivirakenteita.

9.1.2012

Päivi Maaranen, erikoistutkija

Liitteet: sijaintikartat (3 kpl), valokuvaliite

MAANMITTAUSLAITOS - KARTTAPAIKKA

Karttatuloste

Keskipisteen koordinaatit: N 6674133, E 383555 (ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatit)

MAANMITTAUSLAITOS - KARTTAPAIKKA

Karttatuloste

Keskipisteen koordinaatit: N 6673347, E 380752 (ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatit)

MAANMITTAUSLAITOS - KARTTAPAIKKA

Karttatuloste

Keskipisteen koordinaatit: N 6674209, E 390430 (ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatit)

Helsinki Hitsaajankadun ja Itäväylän väli: tiehavainto

Lähde: Senaatinkartasto, Helsinki VI 30 (<http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=1156163>)

1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun taitteessa laadituissa Senaatinkartastoissa on nähtävissä tie, josta mahdollisesti edelleen on havaittavissa maastossa tiepohjaa pronssikautisen röykkiökohteen itä-/eteläpuolella. 1800-luvun puolivälissä laadituissa pitäjänkartastoissa alue on jätetty kuvaamatta tarkemmin, joten tien olemassaolosta tuolloin ei voi tehdä luotettavia päätelmiä. Röykkiön summittainen sijaintikohta on merkitty punaisella ympyrällä karttaan.

Kuvaliite:

Helsinki pronssikautiset röykkiöt

9.12.2011 Päivi Maaranen

Kuva 1. Humallahden röykkiö. Kuvattu idästä.

Kuva 2. Tukholmankadun ja Paciuksenkadun kulman röykkiö. Yhdistelmäkuva. Kuvattu koillisesta.

Kuva 3. Ruutikellarin mahdollinen röykkiön pohjakiveys (A). Kuvattu luoteesta.

Kuva 4. Ruutikellarin mahdollinen röykkiön pohjakiveys (B). Kuvattu idästä.

Kuva 5. Lehtisaari. Isoin röykkiö (A). Kuvattu itäkoillisesta.

Kuva 6. Lehtisaari. Entistämätön röykkiö (B). Kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuva 7. Kulosaaren puistotie. Kuvattu luoteesta.

Kuva 8. Hitsaajankadun ja Itäväylän väli. Kuvassa Markku Heikkinen. Yhdistelmäkuva. Kuvattu itäkoillisesta.

Kuva 9. Tiepengerrys röykkiön Hitsaajankadun ja Itäväylän väli itäpuolisessa kalliorinteessä. Kuvattu itäkoillisesta.

Kuva 10. Tiepinta röykkiön Hitsaajankadun ja Itäväylän väli itäpuolisessa kalliorinteessä. Kuvattu pohjoiskoillisesta.